3. Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri

3.1. Kur'an Vahiydir

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'i Peygamberimiz'e (s.a.v.) "vahiy" yoluyla indirmiştir. O hâlde "vahiy" ne demektir?

Vahyin Tanımı

Sözlük anlamları yanda verilen *vahiy* kelimesi terim olarak şöyle tarif edilir:

Genel manada vahiy, "Yüce Allah'ın (c.c.) varlıklara hareket tarzlarını bildirmesidir." Allah'ın (c.c.) arıya vahyetmesi[14] ve göklere vahyetmesi[15] bu tür vahye örnektir.

Özel manada vahiy; "Yüce Allah'ın (c.c.) insanlara ulaştırılmasını istediği buyruklarını, emirlerini ve yasaklarını peygamberlerine, alışılmışın dışında gizli bir yolla süratli bir şekilde ulaştırmasıdır."[16]

BİLGİ KUTUSU

Vahiy, Arapça وَحْيٌ kelimesinin mastarıdır. Sözlükte şu anlamlara gelmektedir:

Gizli ve süratli bir şekilde bildirmek,

Gizli konuşmak, Seslenmek,

Fısıldamak, İlham etmek,

Emretmek, İşaret etmek,

Yazı yazmak, Bir şeyi başkasına ulaştırmak,

Elçi göndermek.

(Ömer Çelik, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 21)

Önceki peygamberler gibi Peygamberimiz Hz. Muhammed de (s.a.v.) böylesine büyük ilahi lütfa nail olmuştur.

ARAŞTIRALIM-İNCELEYELİM

Allah'ın (c.c.) peygamberlere niçin vahiy gönderdiğini öğrenmek üzere Nisâ suresi 163-166. ayetleri araştırıp inceleyiniz.

Vahyin Keyfiyeti

Peygamberler, Allah'tan (c.c.) aldıkları vahiyleri insanlara tebliğ etmekle yükümlüdürler. Bu onların bir yönden vahyi getiren elçi (melek) ile bir taraftan da aldıkları vahyi ulaştıracakları insanlarla iletişim kurması demektir. Bu noktada tebliğ eden elçi ile kendilerine tebliğ edilen muhatap arasında iletişimin sağlanabilmesi için şu iki şartın olması gerekir:

1. Mahiyet/ontolojik olarak eşit yani aynı seviyede olunmalı

2. Aralarında ortak bir dil/anlaşma vasıtası olmalıdır.[17]

Vahiy, Allah (c.c.) ile peygamberi arasında bir sırdır. Fizik ötesi bir olaydır. İnsan aklının bunu tam olarak kavraması mümkün değildir. Ancak inanmak durumundadır.

Peygamberimiz'e (s.a.v.) gelen vahyi genel manada ikiye ayırabiliriz:

DÜŞÜNELİM

Peygamberin melekten vahiy almasını anlayabilmek için sadece bir benzetme olarak, iki bilgisayar arasında bilgi aktarabilmek için program uyumluluğunun gerekliği üzerinde düşününüz.

14 Nahl suresi, 67. ayet.
15 Fussılet suresi, 12. ayet.
16 Çelik, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 22.
17 Komisyon, Tefsir Tarihi ve Usulü, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s. 5

Birincisi; اَلْوَحْـيُ الْمَتْلُوُّ (el-vahyu'l-metlüvv) yani Kur'an olarak okunan ve okunmasıyla ibadet edilen vahiy.

Kur'an-ı Kerim'in tüm sure ve ayetleri bu kısma girer. Bu kısım vahiy, bir hükümdarın elçisine yazılı bir mektup vererek "Bunu falana oku!" diye emretmesine, elçinin de bunu bir harfini bile değiştirmeden aynen okumasına benzer. Dolayısıyla bu çeşit vahiyde Allah (c.c.) Cebrail'e "şu ayetleri al, hiçbir değişiklik yapmadan aynen aldığın gibi peygambere oku, peygamber de onu hiçbir harf ilave etmeden insanlara tebliğ etsin." buyurur.[18]

UNUTMAYALIM

Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'an ayetlerinde hiç bir değişiklik yapmadan insanlığa tebliğ etmiştir. Ayrıca o, Kur'an vahyini diğer vahiylerden ayırmıştır. Onların yazılmasına, ezberlenmesine ve korunmasına daha büyük bir önem vermiştir. Bu yüzdendir ki Kur'an hiçbir bozulma ve değişmeye uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Bu korunma Allah'ın (c.c.) izniyle zamanın sonuna kadar sürecektir.

İkincisi; اَلْوَحْـيُ غَيْـرُ الْمَتْلُوِّ (el-vahyu gayru'l-metlüvv) yani ibadetlerde tilavet olunmayan vahiy. Buna "hadis/sünnet vahyi" de denilmektedir.

Cebrail (a.s.), Allah'tan (c.c.) aldığı vahyi peygambere getirir. Peygamber, Cebrail'den (a.s.) aldığı manaları kavrayarak kendi ifadeleriyle insanlara aktarır. Bu da bir elçinin, hükümdarın taleplerini, öz itibariyle bunlarda bir değişiklik yapmaksızın, kendi ifadeleriyle ilgili kişilere aktarmasına benzer.[19]

Vahyin ilk geldiği Mekke'deki Nûr Dağı'nın günümüzdeki görüntüsü

Buradan Peygamberimiz'in (s.a.v.) dinî anlamda uyulması gereken hadislerinin ve sünnetlerinin vahiy kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebepledir ki Allah Teâlâ (c.c.) kendisine olduğu gibi Peygamberimiz'e de (s.a.v.) itaat etmeyi ve uymayı emretmiştir. Peygambere itaati kendine itaat saymıştır.[20] Allah'ın (c.c.) sevgisine ve hoşnutluğuna ermenin biricik şartı olarak "Resulü'ne ittibayı/uymayı" şart koşmuştur.[21]

18 Mennâ el-Kattân, Mebâhis, s. 24; Çelik, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 25-26.
19 Mennâ el-Kattân, Mebâhis, s. 26; Çelik, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 26.
20 Nisâ suresi, 80. ayet.
21 bk. Âl-i İmrân suresi, 31. ayet.